

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Matrimonium Quoad naturam & causas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Aut etiam ad unum singulis diebus implem dum, ita ut obligatio alligata sit diei.

Ut si singuli dies habeant diversum motivum,

Coalescunt vero quosies pertinet ad idem numero ad idem de numero in eadem die ieiunii, cum pertinet ad quantitatem notabilem, peccabis mortaliter. Vide verb. ieiunium, n. 8. Item in materia iustitiae patum materiae coalescunt, & sic si plura modica furatus sis, ubi futurum est in quantitate notabili. Et generaliter, quotiescumque plures materiae moraliter continuari censentur, ratione personae, temporis, vel effectus, aut intentionis, &c. vltima transgressio est mortalis. Ita Sanchez ubi sup. n. 9 p. 5. tr. 5. ref. 12.

5 Ceterum, quando quis vovisset, g. singulis diebus recitare B. Virginiae vnum Ave, vel salve Regina, aut modicam Eleemosynam largiri, existimo distinguendum cum Sanchez ubi sup. n. 14 & si Vota orationis vel Eleemosynae alligata sunt diei, & diei honorem respiciunt, multis diebus non dicere Salve, vel Eleemosynam non praebere, quae simul sumpta foret notabilis, illas parvas materias non coalescere ad inducendam culpam mortalem. Si vero vota non sint alligata diei, sed dies praefigatur, ut terminus, ultra quem obligatio differri non debeat, tunc coalescet. Et ratio est, quia in priori casu, cum votum alligatum sit diei, transacto die expirat, & sic non potest uniri cum aliis obligationibus ad constituendam unam partem. At in posteriori obligatione voti transacto die non extinguitur, & sic uniri potest cum subsequenter. part. 5. tr. 5. ref. 53. Huius conformari vult ref. 24. tr. 5. p. 3. Sed quando nam censetur vovens alligare obligationem voti ad diem, & quando non? Respondet Palaus tom. 1. tr. 2. disp. 2. punct. 9. 8. 4. num. 9. quod quando in singulis diebus est diversum motivum, tunc votum intelligitur alligari diei; secus ubi est idem motivum. Et in votis personalibus obligationem semper censeri alligatam diei, non autem in realibus ref. 53. cit. 9. Sed difficultas.

6 Quando autem plures materiae pertinent ad idem preceptum numero, tunc coalescunt in unam, & transgressio fit mortalis. Et sic si plures parum edas in eadem die ieiunii, cum pertinet ad quantitatem notabilem, peccabis mortaliter. Vide verb. ieiunium, n. 8. Item in materia iustitiae patum materiae coalescunt, & sic si plura modica furatus sis, ubi futurum est in quantitate notabili. Et generaliter, quotiescumque plures materiae moraliter continuari censentur, ratione personae, temporis, vel effectus, aut intentionis, &c. vltima transgressio est mortalis. Ita Sanchez ubi sup. n. 9 p. 5. tr. 5. ref. 12.

MATRIMONIUM
Quoad naturam & causas.

1 **M**atrimonium est coniunctio maritalis (inter Christianos vero Sacramentum consistens in coniunctione maritali) legitima viri & feminae inter legitimas personas, individuam vitae consuetudinem retinens. Est autem Sacramentum necessarium, non quidem individuis humanis seorsim, sed toti speciei, ita quod si saeculares ad humanam speciem propagandam deficerent, reverentur Religiosi uxorem ducere. Ita Sanchez tom. 1. lib. 2. disp. 3. num. 4. & alii Vasquez in 3. part. tom. 4. disp. 1. c. 3. putat, in tali casu instare finem mundi, ac proinde homines multiplicari non posse, quod tamen, seclusa Dei revocatione, constare non posset part. 3. tr. 4. ref. 189.

2 Neque vero matrimonium ita est Sacramentum inter fideles, ut Sacramentationem non possit aliquando exueri. Posito enim, quod contrahentes (quos infra dicemus esse huius Sacramenti ministros) non habeant intentionem celebrandi matrimonium tanquam rem sacram: non esset Sacramentum, cum ad essentiam Sacramenti concurrere debeat intentio ministri: & tamen valet in ratione contractus, ut docent Vasquez tom. 2. in 3. part. disp. 138. c. 1. Pörtius lib. 1. c. 9. n. 1. & alii contra Sanchez de Matr. tom. 1. lib. 2. disp. 10. num. 6. Non enim constat ex Conciliis, Patribus, aut DD. communi Christum Dominum ita matrimonium instituisse, ut in eo ratio Sacramenti & ratio contractus sine inseparabiliter coniunctae p. 3. tr. 4. ref. 255.

3 Imò Estius in 4. d. 19. §. 3. Sylvius in 3. p. quest. 43. art. 1. quest. 3. concl. 2. & alii dicunt, matrimonium contractum per Procuratorem inter absentes non esse Sacramentum, quia tam collatio Sacramenti, quam receptio sunt personales negativae, sicut absolutio Sacramentalis.

Matrimonii definitio.

Est necessitas.

Potest non esse Sacramentum, etiam inter fideles.

Et de facto aliqui tale dicunt esse, quod celebratur per Procuratorem.

Et

Et aliàs sequeretur, Sacramenta conferre gratiam absentibus, etiam si de Sacramento non cogitent, nec actionem sacramentalem recipiant. Sed opinio Sanchez de Matr. tom. 1. lib. 2. disp. 11. quest. 2. n. 10. & aliorum communior & securior tenet, matrimonium contractum inter absentes, intendentes saltem implicite Sacramentum efficere, (quod præsumi debet, quoties habent intentionem faciendi, quod facit Ecclesia) esse Sacramentum, ac proinde taliter contrahentes teneri curare, ut sint in gratia, saltem cum Procurator eorum nomine contrahit, non tamen ipsum Procuratorem, qui Sacramentum non recipit. Idque sub mortali. p. 3. tr. 4. ref. 250.

Quod si verum est, non potest fieri Sacramentum per nomen contractum in presentia præstitum.

4 Quæres hic posito quod matrimonium inter absentes non sit Sacramentum, an possit fieri postea Sacramentum, revocando contractum in presentia, &c. Ita ait Villalobos tom. 1. tr. 13. diff. 9 n. 3. advertens, bene facere contrahentes, si post contractum in absentia celebratum, iterum præsentibus contrahant, ad tollendos scrupulos, ut si forte Sacramentum non receperint, recipiatur. Sed ipse existimo cum Rebellio p. 2. l. 2. quest. 5. concl. 2. n. 9. quod, cum contrahentes iterum in facie Ecclesiæ iunguntur ad implendas solemnitates omittas, id saltem simpliciter facere intendunt: quia matrimonium peragere intendunt, ut de iure licet part. 3. tr. 4. ref. 250. §. Et licet.

Et idem die de matrimonio infidelium ad fidem conversorum.

Cæterum, quamvis contractus innovetur cum expressa intentione recipiendi Sacramentum, & gratia, si tamen prior contractus fuit validus, & in ipso fieri contractus non adfuit ratio Sacramenti, & infusio gratiæ, non potest amplius fieri Sacramentum, vel consequi gratia, quia ratio Sacramenti est adnexa fieri ipsius contractus, quod non potest redire. Quod etiam dicendum de matrimonio contracto sine intentione conficiendi rem sacram, & contracto inter infideles. Ita Vasquez in 3. p. tom. 1. diff. 138. c. 5. & alii part. 3. tr. 4. ref. 251. §. Ex his Neque enim approbo opinionem Rebellii part. 2. lib. 2. quest. nu. 2. quod coniuges infideles ad fidem conversi, ubi

primum novos consensus exprimunt, vel antiquos aliquo signo confirmant gratiam recipiant, & eorum matrimonium Sacramentum evadat. Et multo minus sententiam Sanch. de matr. 1. l. 2. disp. 9. n. 5. quod matrimonium infidelium per Baptismi susceptionem fiat Sacramentum absque ullo consensu, eo quod incipiat unionem Christi cū Ecclesia representare part. 3. tract. 4. ref. 253. & matrimonium conversi cum infideli contractum ante baptismum, non dissolvitur per solemnem professionem Religionis; sicut etiam matrimonium in infidelitate contractum non dissolvitur Ordine sacro, nec Papa iusta causa potest dissolvere illud infidelium ad fidem conversorum, Pontius; nec infidelis potest soluto matrimonio à fidei, aliud inire matrimonium, & hoc in poenam suæ obstinationis D. Thomas par. 9. tr. 7. p. 1. §. 8.

Matrimonium contractum infidelium ad fidem præter baptismum.

5 Materia & forma Sacramenti matrimonii sunt verba contrahentium ad se invicem relicta. Quatenus enim contractum inchoant & offerunt, sunt materia, quatenus vero complent & acceptant, sunt forma. Ita Sanchez matr. tom. 1. lib. 2. disput. 6. Navarro cap. 12. numero 20. putat, internum consensum esse materiam, verba verè formam. Maior in 4. dist. 26. quest. 1. §. 3. è contro Victoria sum. numero 245. verba primi esse materiam, secundi formam. Layman denique lib. 5. tractat. 10. punct. 1. cap. 2. numero 3. materiam esse coniugum corpora mutuo tradenda, formam verò eorumdem verba. Quænam verò sint materia & forma matrimonii per Procuratorem contracti, disident Sanchez ubi supra disp. 11. quest. 4. num. 28. & Pontius libro 1. cap. 10. num. 6. part. 3. tract. 4. ref. 251.

Materia & forma huius Sacramenti verba contrahentium.

6 Consensus contrahentium qui est causa efficiens instrumentalis matrimonii, præstari potest per nuptias & sansum ex signa, nec enim necessaria sunt verba, nec contrarium colligitur ex c. tuas fraternitas, & c. licet, de spons. duor. aut ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 1. In quibus iuribus, quamvis dicatur, consensum

Velociam signum ex primetia.

consensum exprimi per verba, nullum tamen haberetur præceptum, vt aduertit Sanchez lib. 3. cap. 7. num. 10. Vnde parum consequenter loquitur Pontius lib. 2. cap. 7. num. 11. dum ait, contrahentes per signa, cum possent per verba peccare venialiter, cum vbi non est præceptum, ibi nullum possit esse peccatum. Sed quid quid sit de hoc, non est audiendus Rodriguez in sum. tom. 1. cap. 210. num. 5. docens supradictos, peccare mortaliter. *parte 3. tractat. 4. resolutio 248.*

Quinon de 7 Non est verò necessarium, quòd *bet necessa* utriusque contrahentis consensus *rio esse viri* dem tempore præbeat. Est tamen nec *usque si-* cessarium, quòd præbeat simul mortaliter, id est quòd non distent magno *mul.* intervallo. Magnum intervallum appellat Bartol. Ledesma de matr. dub. 15. pro hac re vnum auctorem. Henriquez lib. 21. cap. 3. numero 6. duos Sotus in 4. dist. 27. quest. 1. art. 3. septem; melius autem Petrus de Ledesma de matr. quest. 45. art. 3. dub. 2. relinquendum existimat arbitrio boni viri, qui attentis circumstantiis id discernat. Vide Coninch de sacr. disp. 24. dub. 7. p. 3. tract. 4. resolut. 292. 5. Notandum.

Et sufficit 8 Sufficit etiam consensus tacitus, *si sit taci-* ita vt, si presentibus & tacentibus filiis, *us.* parentes contrahant, matrimonium sit validum, & auctoritate Bonifacii, in c. vn. de despons. impub. in 6. Minimè verò, si puellataceat, & nemo pro ipsa respondeat. Immo nec sufficit, quòd pro ea respondeat extraneus, (vel tutor aut curator *part. 10. tractat. 13. resolut. 21.*) vt docet Bonacina de matr. quest. 2. punct. 1. numero 8. quamuis Sylvius in 3. part. quest. 45. art. 2. putet sufficere. Sed Pontius lib. 2. cap. 14. numero 3. dubitat, an consensus parentum sufficiat, & dispositio Bonifacii ad matrimonium extendi debeat, cum loquatur tantum de sponsalibus, ad quæ multò pauciora sufficiunt, quam ad matrimonium, & sanè maior libertas requiritur ad matrimonium, quam ad sponsalia. Et fieri posset, vt filii tacerent ex metu reverentiali parentum, qui secus dum ipsum matrimo-

Summa Diana.

nium invalidat. Et tandem, quia præsumptio consensus, qui sufficit in sponsalibus, non est firmum fundamentum ad iudicandum validum matrimonium, quòd veritate magis, quam præsumptionibus est dicendum *parte 3. tractat. 4. res. 272.*

9. Consensus fictus facit matrimonium nullum. An verò teneatur qui fictè contraxit, contrahere iterum ex animo? Negativè respondet Sanchez de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 11. n. 5. si nullum datur sequitur fœminæ. Sed in Sanchez invehitur Pontius lib. 2. cap. 5. numero 5. existimans, hanc opinionem esse improbabilem; & quæ si in praxim deduci posset, foret hominibus sceleratis, putantibus non teneri ad contrahendû, viam ad decipiendas fœminas aperitura. Attamen opinio Sanchez, quam etiam docet Villalobos tom. 1. tract. 13. diff. 8. num. 2. est probabilis, & in his casibus tenenda cum Layman lib. 5. tractat. 10. par. 2. cap. 6. num. 1. Primò, si decepta se falso iactavit pro Virgine. Secundò, si ex tali matrimonio scandala, & infelices exitus timeantur. Tercò, si decipiens sit status longè eminentioris. Quartò, si decepta, postquam se deceptam cognoscit aliam compensationem spontè recipiat. Quintò, si deceptor contraxerit aliud matrimonium ex animo. *part. 3. tr. 4. res. 247.*

10. Quoties autem sponsus, qui fictè contraxit, vult verè contrahere, sufficit, ait Sanchez lib. 2. disp. 32. num. 12. & 13. quòd ipse solus consentiat, si sponsa deceptionem ignoret quia consensus huius verè & legitimè præstiturus habitualiter perseverat. An Pontius lib. 4. cap. 44. & 25. non minus probabiliter tenet, tale matrimonium non revalidari, nisi per consensum utriusque sponsi. Ita declaravit Clem. VIII. Reptori Romanæ Pœnitentiariæ Societatis. Et ratio est, quia falsum est, perseverare consensum eius, qui verè consensit: ex quo enim non semel consentit, non iudicavit suum consensum amplius necessarium *part. 3. tract. 4. res. 292. & p. 5 tract. 13. res. 87.* qui clandestinè contraxit cum

H h h h copula,

Probabile est, fictè contrahentem non teneri ex animo contrahere.

Præsertim in certis casibus.

Vi verò tale matrimonium revalidetur, probabile est requiri novum consensum utriusque.

Tenetur copula, tenetur ratione iustitiae, fornicatio
 elã de stinẽ in uxorem ducere. D. Thomas par. 9. tr. 7
 contrahẽs ref. 72.

11. Consensus etiam contrahentium
 debet esse liber. Vnde si pater cogeret
 filium ad contrahendum cum qua ipse
 Pater voluerit, matrimonium esset nullum, &
 ipse mortaliter peccaret; non tamen cõ-
 traheret excommunicationem Tridenti-
 non incur- stratus temporales quempiam matri-
 rit excom- monium inire cogentes. Ita Sanchez de
 municatio matr. tom. 1. l. 4. disput. 22. contra Lopez
 nem Tri- apud ipsum ibid. Filius vero non tenetur
 dentini. in conscientia contrahere matrimonium
 Filius au- à patre promissum, aut præceptum. Et,
 tem non te quamuis debeat ante contractum ma-
 netur ei trimoni parentes certiorare, quando
 obedire in non timet se iniuste impediturum, aut
 ducenda alia rationabilis causa non obstat; potest
 uxore. tamen licite hoc, aut illud matrimoni-
 um, ipsis inuitis, vel resistentibus, con-
 trahere. Ita Hurtadus de matr. disput. 6.
 potest du- diff. 9. numero 32. contra Bellarminum de
 core, paren matr. lib. 1. cap. 19. part. 4. tractat. 4. resolu-
 tibus con- 132. Sed quinam metus invalidet ma-
 tradican- trimonium, vide infra V. Metus irritans
 tibus. contractum.

12. Debet etiam esse absolutus, nam
 conditionatus non valet. Vnde Matri-
 monium contractum sub conditione
 etiam licita, v. g. *Contrahetecum, si pater
 tuus voluerit*, non convalidatur purifica-
 ta conditione, sed requiritur novus
 consensus, sine quo transit in sponsalia,
 & dissolvitur per contractum alterius
 matrimonii per verba de presentia. Et
 ratio est, quia ex vna parte illa fornicia
 contrahendi coincidit eum contractum
 sponsaliorum, ut patet ex cap. *supereos, de
 cond. appof.* et alia verò nullum Sacra-
 mentum pendere potest à conditione
 de futuro. Ita Pontius lib. 3. cap. 14. nu. 15.
 & Theologi communiter. Contrarium
 tenent Canonistæ, cum quibus Co-
 ninch. de sac. disp. 29. dub. 1. concl. 3. num.
 11. quia ceteri contractus conditiona-
 les, purificata conditione absque novo
 consensu purificantur, ut patet ex l. *hac
 venditio ff. de contrah. emp.* Quæ sen-
 tentia est valde probabilis, dummodo

conditio adimpleatur coram Parocho
 & testibus, vel Parochus & testes cog-
 noscant conditionem impletam esse. Ita
 Rebellius part. 2. lib. 2. quest. 10. sect. 6. n.
 44. Qui media via in hac se incedit,
 & putat, tale matrimonium, revalidari
 absque novo consensu, si contrahentes
 expresse pacificantur, ut a veniente cõ-
 ditione, matrimonium statim fiat, & in
 eodem consensu saltem virtuali perma-
 neant; part. 3. tractat. 4. resolut. 291. Cõ-
 tetum, si conditio sit impossibilis, nulli
 dubium est matrimonium nullum esse.
 Vnde Gutierrez lib. 1. cap. 22. numero 17.
 existimans contrahentes sub conditio-
 ne si Papa dispensaverit, supponere con-
 ditionem impossibilem, putat hoc ma-
 trimonium esse nullum, & contrahen-
 tes incurrere excomm. Clem. vn. de con-
 sang. Alii verò id negant: quia talem cõ-
 ditionem possibilem reputant. p. 3. tr. 4.
 ref. 290. in fine.

13. Adverte hic, pactum, quod vir
 perpetuò habitet in domicilio uxoris
 sub aliqua pœna, non obstat libertati
 coniugii, ac proinde esse licitum. Ita Sa-
 ches tom. 1. lib. 1. disp. 40. n. 2. Sed si acci-
 dat nova causa mutandi domicilium, nõ
 tenet, etiam si accesserit iuramentum.
 p. 2. tr. 4. ref. 213.

14. Minister Sacramenti matrimo-
 nii, seu causa eius efficiens principalis,
 sunt ipsi etiam contrahentes. Ita DD.
 communiter contra Capum lib. 8. de lo-
 cis cap. 5. existimantem, quod sit Sacer-
 dos, ipsos coniungens in matrimonio,
 cuius sententiam Vasquez in 3. p. tom. 4.
 cap. 4. num. 41. putat improbabilem &
 nota dignam. & Rebellius part. 2. lib. 2.
 quest. 4. sec. 2. num. 6. appellat temerari-
 am, ea ratione, quia in Tridentino &
 Florentino agentibus de hoc Sacramen-
 to ex instituto ad noviter exortas hæ-
 reses extirpandas, nihil de novo requi-
 runt in eo, præter ea, quæ in omni lege
 requirebantur in ratione contractus,
 cum tamen ante legem novam, & hodie
 intergentes, ad matrimonium non sit
 necessaria presentia Sacerdotis. Atta-
 men sententiam Cani docuerunt no-
 stris temporibus Estius in 4. dist. 20. 5. 10.
 &

Pactum
 quod vir
 perpetuò
 habitet in
 domo uxoris,
 nõ in-
 validat
 matrimo-
 nium.

Et ex ista
 causa solus
 potest
 Matrimo-
 nii mini-
 ster sunt
 ipsi contra-
 hentes.

Aut saltem
 non inclu-
 dere condi-
 tionem im-
 possibilem.

& Sylvius in 3. p. quæst. 42. art. 2. quæst. 1. Quod verò docet Toletus lib. 7. cap. 6. num. 4. ante Tridentinum non fuisse necessarium ministrum, esse tamen necessarium post illud, intellige de præsentia Parochi, nam alioqui Sacramentum nunquam constitit hoc ministro, nec Ecclesia potest aliquid mutare de essentia Sacramenti. *part. 3. tract. 4. resol. 254.*

Qui tamē si in peccato contrahunt, unū solum peccatum committunt.

15 Ex his igitur, quia contrahentes non solum suscipiunt Sacramentum matrimonii, sed ministrant, docuit Valquez in 3. par. to. 3. disp. 136. cap. 3. num. 38. cum alius, duo peccata mortalia eos committere, si contrahant in mortali. Sed contraria sententia Filiucci *tom. 1. tractat. 1. cap. 6. numero 87.* est etiam probabilis, quia quamvis sint ministri, non sunt tamen ad hoc specialiter deputati, *part. 3. tractat. 4. resolutione 199.* Idem dic, si contrahant cum excommunicato. Vide V. Excommunicationis, numero 19.

Finis Matrimonii multiplex. 16. Causa Finalis matrimonii est multiplex. Nam matrimonium primò & principaliter institutum est in propagationem speciei. Secundo, in conservationem individuum. Tertio, in remedium concupiscentiæ. Quarto, in commoditatem obsequij, utriusque ad invicem. Vnde consummantes matrimonium causa captandæ voluptatis, conservandæ valetudinis, aut vitandæ fornicationis, non peccant venialiter. Nec peccant venialiter contrahentes ob pecuniam, vel divitias. Ita Pontius *lib. 1. cap. 21. à n. 6. part. 3. tract. 4. resol. 216. 218. 219.*

Et primus quidem est essentialiter intenditur in matrimonio, ut impotentes impotentia perpetua, non possint validè matrimonium contrahere, etiam in ordine ad castè convivendum, ut diximus V. Impedimenta n. 20. Vnde per se impotentes non possunt contrahere. Nec impubes.

17 Propagatio autem speciei adeo essentialiter intenditur in matrimonio, ut impotentes impotentia perpetua, non possint validè matrimonium contrahere, etiam in ordine ad castè convivendum, ut diximus V. Impedimenta n. 20. Vnde per se impotentes non possunt contrahere. Nec impubes. 18 In hunc etiam finem generationis iura statuerunt, ætatem matrimonii esse pubertatem, quæ scilicet ad generandum apta est, & in matris etian-

illis 2. de sponsi. impub. nisi malitia suppleat ætatem, quæ si non suppleat, matrimonium est invalidum, & transit in contractum sponsaliorum. Et contrahentes per verba de præsentia ante dictam ætatem, peccant mortaliter, ut bene colligit Villalobos *tom. 1. tr. 14. diff. 22. num. 8. ex cap. cit. ibi districte innotemus.* Quamquam id neget Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 17. num. 6.* quia matrimonium inter impuberes per verba de præsentia, permissum est *fin. de sponsi. impub. cap. 2. §. idem quoque, eod. tit. in 6.* interpretantibus, quasi contraheretur per verba de futuro, quæ iura non debemus dicere correctæ esse per *cap. 2. cit. cum ex vna parte correctio iuris sit odiosa & omninò vitanda, & ex alia ritè hoc interpretari possumus ne corrigat, dicendo cum Panormitano eod. cap. 2. numero 5.* ipsum impedire ne tales contrahant, simulque copulæ carnali dent operam, ne postmodum de valore matrimonii dubiteretur. Sed stando in prima sententia, advertet, non esse peccatum contrahere matrimonium ante ætatem cum Episcopi licentia & iusta causa. Ita Paludanus in 4. dist. 28. q. 2. art. 1. n. 8. p. 3. t. 4. res. 276.

Nisi malitia suppleat ætatem.

19 Advertet etiam, docere Reblium *lib. 3. quæst. 16. scilicet. 2. num. 16.* quod talis ætas abique iusta causa anticipari potest, quod per unum, aut alterum mensem: quia, ultima quod parum distet, nihil distare videtur. Sed nimis amplè loquitur, ut ait cepta. Naldus V. *Ætas, num. 1.* Ideo Ledesma in 2. par. lib. 3. quæst. 60. art. 1. anticipari solum posse ait per decem dies. Guttierrez *de matr. c. 2. num. 20* per duos, vel tres: Vallalobos *tom. 1. tractat. 14. diff. 22. numero 1,* per aliquot horas, dummodo dies ultima, in qua ætas complenda sit, sit incæpta, quæ sententia est probabilis. Sicut etiam, quod beatè est perfectè. Hurrada *de matr. disp. 21. diff. 12. n. 45.* requirit ætatem mathematicè completam, nam terminus in iure statuti, indivisibiliter sumi debent, ut patet de pretiis rerum p. 3. tr. 4. res. 277. p. 3. tr. 5. res. 16.

Et probabile est sufficere, quod per unum, aut alterum mensem: ultima quod parum distet, nihil distare videtur. Sed nimis amplè loquitur, ut ait cepta.

Sicut etiam, quod beatè est perfectè.

20 Mutus, aut surdus à nativitate, si

Mutus & si

si videt, & est perspicacis ingenii, ut perspice solent, est persona legitima ad contrahendum, quia potest signis & ipse doceri, quid sit matrimonium, & suis aliis significare consensum. Ita habetur in c. cum apud, de sponsal. & tenet Sanchez de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 8. num. 12. contra Abbatem in cap. cum apud, num. 6. part. 5. tra. 16. ref. 9. Si autem est simul cæcus à nativitate, non potest contrahere, ob contrariam rationem. Ita etiam Sanchez ubi sup. num. 13. contra Angelum v. Matrimonium 3. imped. 13. in c. 1. videtur solut. 10.

Non sunt de matrimonio repellendi ignorantantes Pater, Ave Maria, Credo, & Decalogus.

Quævis suavitè destrahi possunt ad tempus, ut illa addiscant.

Matrimonium quando dicitur consummatum?

Quando vir intra vas naturale feminæ, etiam ipsa non seminantes, semina verit, quia semen feminæ non est necessarium ad generationem. Ita Sanchez tom. 1. lib. 2. disp. 21. num. 11. Sed quia hoc principium non est admodum certum, probabile existimo contrariam sententiam Caranzæ de partu hum. c. 20. quæst. 11. n. 6. pro qua facit Baldus in l. sine in fine, C. de servis fugitiuis, appellans filium compositum quoddam, & facere videtur Sacra Scriptura Job. 10. ibi; Nonne sicut lac multisti me; & sicut casum me coagulasti; part. 1. tractat. 33. ref. 54. & tract. 24. ref. 27. in fine. Vide verb. Affinitas, 33. n. 22.

si videt, & est perspicacis ingenii, ut perspice solent, est persona legitima ad contrahendum, quia potest signis & ipse doceri, quid sit matrimonium, & suis aliis significare consensum. Ita habetur in c. cum apud, de sponsal. & tenet Sanchez de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 8. num. 12. contra Abbatem in cap. cum apud, num. 6. part. 5. tra. 16. ref. 9. Si autem est simul cæcus à nativitate, non potest contrahere, ob contrariam rationem. Ita etiam Sanchez ubi sup. num. 13. contra Angelum v. Matrimonium 3. imped. 13. in c. 1. videtur solut. 10.

21. Cogitatum, cum inter impedimenta matrimonij, re communi statuta, non sit ignorantia doctrinæ fidei, scilicet Pater noster, Ave Maria, Credo, & Decalogi, non debent, qui hæc ignorant, à contrahendo matrimonio acceri. Possunt tamen suaviter, & quadam prudenti ratione ad breve tempus impediri, ut sic doctrinam addiscere curent. Et sic intelligenda sunt Decreta Synodi Patrum Normannæ & Bononicus, aliter non approbanda, nam matrimonij impedimenta statuerè non pertinet ad Episcopum, sed ad Papam. Ita Sanchez de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 17. quidquid dissentiat Pontius lib. 5. cap. 36. num. 8. part. 4. tra. 4. ref. 85.

22. Petes. Quando nam matrimonium dicitur consummatum? Respondetur, quando vir intra vas naturale feminæ, etiam ipsa non seminantes, semina verit, quia semen feminæ non est necessarium ad generationem. Ita Sanchez tom. 1. lib. 2. disp. 21. num. 11. Sed quia hoc principium non est admodum certum, probabile existimo contrariam sententiam Caranzæ de partu hum. c. 20. quæst. 11. n. 6. pro qua facit Baldus in l. sine in fine, C. de servis fugitiuis, appellans filium compositum quoddam, & facere videtur Sacra Scriptura Job. 10. ibi; Nonne sicut lac multisti me; & sicut casum me coagulasti; part. 1. tractat. 33. ref. 54. & tract. 24. ref. 27. in fine. Vide verb. Affinitas, 33. n. 22.

MATRIMONIUM

Quoad Procuratorem.

23. Matrimonium contrahi potest per Procuratorem, sicut tor potest alii cõtractus celebrari possunt. Et qui eadem Procurator vtrius potest esse formæ, visus, na, &c. quia est tantum instrumentum Et atatis, ministrans verba, & notat Villalobos Nec debet rom. 1. tract. 13. diff. 9. n. 2. in eo non requiri determinatam ætatem, & institui Parochus posse sine scripturis, & à fortiori sine Patrochio & testibus, quamvis matrimonium postea coram prædictis sit in eundem. Potrà non debet Procurator suum mandatum excedere, alioqui matrimonium foret nullum, part. 3. tra. 4. ref. 250. S. Notandum est tamen, & infra.

24. Petes. An si missio Procuratore ad amentiam incidat, Matrimonium sit validum? Affirmat Sanchez de matr. tom. 1. lib. 2. disp. 11. ipse verò num. 12. quia non est consensus virtute, non potest cum non sit revocatus, ob quam rationem valet etiam Baptismus datus amentis antequam amentiam, ex c. maiores, datum de Baptismo. Sed contra sentit Pontius An si va lib. 2. cap. 15. num. 4. quia de se sit consensus actualis & virtualis cum amentis non possit habere consensum deliberatum, contractus in hoc enim comparatur mortuo. Ex per pro quo patet diversam esse rationem, si ratorem mandans tempore contractus dormiat, tempore quia tunc non est incapax consensu quo mandam. Aliam item esse rationem de eo, qui dans eva baptizatur in amentia, nam Baptismus sit iam non requirit consensum actu, sed tantum, quod præcesserit, & non sit revocatus. Sanchez Confirmatur, quia si amentis esset affirmatus præsens, non posset contrahere per consensum ante amentiam explicatum. er-gat. Pontius no go neque Procurator pro ipso, part. 3. tra. 4. ref. 249. An matrimonium contractum per Procuratorem sit Sacramentum dicendum est supra 23.

25. Potest etiam matrimonium contrahi per litteras, cuius duplicem modum mentio per affert Villalobos tom. 1. tractat. 13. diff. 10. litteras.

